

Antonín Bajaja

ZA VUKOVIMA

(romaneto o vukovima, ljudima
i prikazama)

S češkoga prevela
Mateja Pavlic

Zagreb, 2022.

*Na inspiraciji i pružanju informacija za knjigu
Za vukovima zahvaljujem čuvarima prirode i
šumarima iz moravskih Karpata, knjižničarima
Regionalne knjižnice Františka Bartoše u Zlínu,
etnografu mr. sc. Karlu Pavlišťiku, pjesnikinji,
zaštitnici životinja Jani Štroblovoj i književniku
Ludvíku Vaculíku (na “vučjoj” pjesmici).*

A. B.

1. Ljudi

Jučer su prošle dvije godine od tog događaja. Vjerojatno me zato i posjetila nećakinja Helena. Govorila je i govorila, bila je vesela, čak i živahna, nije bilo ni spomena o onoj nesreći. Ali jasno se vidjelo da je nestala njezina nekadašnja iskra, iako ju je nastojala oživiti. Iza te fasade prepoznao sam sućut, zabrinutost, osjećaj dužnosti i svojevrsnu neugodu. Trpio sam to neko vrijeme, a potom sam je uvjerio da preda mnom ne mora glumiti i da može prijeći ravno na stvar. – Došla sam te pozvati u lugarnicu, svi ti poručuju da je dosta bilo ogorčenosti i predbacivanja, otkrila je razlog posjeta. Spomenula je još nekoliko suježih tračeva, koji su me na trenutak ponovno povezali s obitelji, te je na odlasku položila na stol smotuljak s nekakvim papiri-ma – navodno Jadwigin poklon.

Zavalio sam se u fotelju i bacio se na čitanje. Nekih tridesetak otisnutih listova popratilo je iznenađujuće pismo, iznenađujuće ne samo zbog krasopisa. Mora da mu je Jadwiga posvetila dosta vremena (samo zbog tog jezika), iako je bio sažet.

Poštovani gospodine doktore, dragi Tomášu!

Prije svega, hvaljen budi Bog s Vama i odmah Vas pritom molim, da oprostite staroj babi što Vas tako prisno oslovljava s “dragi Tomášu”. Ispričajte me, što Vas vazda povezujem s Markétom, koju sam smatrala te je i dalje smatram svojom, a tako je to i s “Tobom”. Čim više razbijam glavu s Vama, tim više dolazim do spoznaje, da sve što zamjeramo našim bližnjima i Gospodinu Bogu zbog brojnih krivica, da žalošćenja nad nepravdom, nad nesrećom, da ne kažem nad sudbinom... sve to proizlazi iz nezrelosti i ponosa. Trebali bismo zahvaliti Bogu za sve što nam se u životu sprema, jer samo on zna, zašto je tome tako.

Možda će Vam više o tome reći i u tome pomoći priča svete Klare i svetoga Franje, koju šaljem po Heleni. Našao ju je Ferda na računalu, na tom njegovom infernetu. Odštampao mi je to, još onda kad smo kao cijela obitelj zadnji put bili na okupu – preklani, dan nakon velikog čišćenja i krećenja u lugarnici. Poslije dugo nisam mogla naći te papire, uspjela sam tek nedavno. Ponovno prije čišćenja. I znate gdje su bili? U Markétinom noćnom ormariću. Mora da ih je posudila kad ste me odvezli u bolnicu i više mi ih nije stigla vratiti. Vjerojatno je to bilo zadnje što je pročitala. Nije na meni da odgonetam zašto baš životni put i misli svete Klare i svetoga Franje, ali možda će Vam pomoći da nađete mir i nagnati Vas da ponovno posjetite stariću, koja se moli za Vas.

Vaša Jadwiga

P.S.: Dopustila sam si podcrtati dvije sitnice.

Udubio sam se u te stranice i pokušavao zamisliti svoju ženu kako mi viri preko ramena. Nije išlo. One dvije "sitnice" koje je Jadwiga imala potrebu posebno istaknuti jesu: 1) ... sv. Jakov: Pravom radošću smatrajte, braćo moja, kada upadnete u razne kušnje. 2) "Neka braća paze" – propovijedao je sv. Franjo braći na putu iz Perugie u Assisi – "da se pred drugima ne pokazuju namršteni i tužni kao licemjери, nego neka se pokazuju radosni u Gospodinu, veseli, mili i prikladno ljubazni."****

Savjeti stari koliko i čovječanstvo. Nekada sam takvim preporukama smirivao svoje klijente i pacijente; danas razumijem da treba nadljudska snaga kako bismo ih slijedili. Ja se više slažem sa svojim omiljenim Jungom: smisao i svrha velikih životnih problema ne počivaju u njihovu rješavanju, već u tome da na njima neprestano radimo. Samo to nas štiti da sasvim ne poludimo i potpuno ne okoštamo.

A što se tiče sudbine, ne znam.

* Jak 1,2–4, *Biblija: Stari i Novi zavjet*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2018.

[Sve su bilješke prevoditeljčine – op. ur.]

** 2 Čel, 128, *Franjevački izvori = Fontes franciscani; Spisi i životopisi sv. Franje; Svjedočanstva i papinski dokumenti o sv. Franji; Spisi i životopisi sv. Klare*, Vijeće franjevačkih zajednica, Zagreb – Sarajevo, 2012.

2. Vukovi

Mora da je Stvoritelj razvio veliku ljubav prema vukovima kada ih nije opteretio razmišljanjem o sudbini. Dao im je samo sugestivno lice. Dao im je glavu s nježnom njuškom u kojoj se razabiru očnjaci i kutnjaci, kose oči boje baltičkog jantara, načuljene uši što i tišinu čuju i njih kojemu ravna nema. Dao im je zavijanje iz duboka grla, duge noge koje završavaju snažnim šapama, kuštrav rep, finu dlaku, pohotnost, nepokolebljivost, borbenost, bojažljivost, stidljivost i znatiželjnost. To im je podario kako bi bili u vječitom dodiru s Njim.

Dao im je i dušu. Katkad je vidljiva, kad obod oblaka na tren zakrije sunce. Ili kad pisne zviždak, odlomi se s ariša odumrla grana, pod potočnim kamenom pomakne se pastrvina ikra, košuta prohuji, rastući mjesec neprimjetno se zaobli, naleti vjetra poglade bridove snježnih nanosa.